

De Heer Minister.

Betreft: Economische punten op Minister-conferentie te Baden-Baden.

Nu tijdens de conferentie der zes Ministers over de Europese Gemeenschap, gehouden te Baden-Baden op 7 en 8 Augustus j.l., de economische vraagstukken der Europese integratie slechts zeer terloops zijn aangeraakt, heb ik met de Directeur der Westerse Samenwerking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ir. Stuyt, afgesproken, dat ik ditmaal niet als vorige malen een economisch aanhangsel voor zijn verslag aan Minister Beyen zal maken.

Wel meen ik als vertegenwoordiger van het Directoraat-Generaal der Buitenlandse Economische Betrekkingen in de Nederlandse delegatie aan U.E. een persoonlijk verslag te moeten uitbrengen over datgene, wat op economisch gebied ter sprake is gekomen. Voor de algemene gang van zaken ter conferentie moge ik verwijzen naar het komende verslag van Buitenlandse Zaken.

Reeds de samenstelling der delegaties deed zien, dat men geen ingrijpende economische besprekingen verwachtte; de delegaties waren bijna geheel samengesteld uit afgevaardigden van Buitenlandse Zaken, met een enkele vertegenwoordiger van Algemene Zaken en Economische Zaken. In de Franse delegatie bevond zich een vertegenwoordiger van de Minister voor Europese Zaken, in de Nederlandse de Secretaris-Generaal van Algemene Zaken. De Franse delegatie bestond verder geheel uit vertegenwoordigers van Buitenlandse Zaken, gelijk ook de Duitse. De Italiaanse telde een vertegenwoordiger van de economische afdeling van Buitenlandse Zaken. Slechts België, Luxemburg en Nederland hadden een vertegenwoordiger, die onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Economische Zaken werkt.

Ook de agenda gaf geen bijzondere economische punten aan: naast een algemeen punt over buitenlandse politiek kwamen er twee punten voor over de Europese Gemeenschap, een "suite de l'examen des questions relatives au Traité instituant une Communauté Européenne" en een bespreking over de "Organisation des travaux ultérieurs" betreffende die Gemeenschap.

Bij het eerstgenoemde punt, het voortgezette "examen" had men zich kennelijk niet voorbereid op een reëel gezamenlijk onderzoek. Minister Taviani, die het eerste sprak, verwees naar de "Note Préliminaire" der Italiaanse Regering van 2 Juni j.l., waarin op economisch gebied was uitgegaan van de overtuiging, dat men het eens was, dat de bevoegdheden der Gemeenschap zich moesten uitstrekken buiten de taken van K.S.G. en E.D.G. en dat het Verdrag de mogelijkheden moest bevatten van "extension dans le domaine de la politique étrangère et surtout dans celui de l'intégration économique (marché commun)." Minister Taviani herhaalde, dat Italië daar gunstig tegenover staat, al moet men steeds bedenken, dat het een politiek Statuut wordt, dat dus niet teveel in economische bijzonderheden moet vervallen.

Minister Bidault verwees naar het slotcommuniqué van Rome, dat over de economische integratie positief was geweest en dat hij geenszins wilde minimiseren, doch aan welks inhoud hij ook niet nieuwe punten wilde toevoegen. Het Verdrag moet positief zijn en ook in de bevoegdheden "extension" mogelijk maken, doch die "extension" moet dan telkens bij later Verdrag plaatsvinden. Hij meende, dat het Italiaanse document van 2 Juni méér als vaststaand aannam dan inderdaad was afgesproken.

Het misverstand over dit laatste werd door Minister Taviani uit de weg geruimd.

Minister Bech stelde eerst politiek, dat grote bevoegdheden moeten worden gelaten - gegeven - aan de Raad van Nationale Ministers. Op economisch gebied stelde hij, dat de invoeging van K.S.G. op zichzelf reeds veel is en dat men deze Gemeenschap niet uiteen moet trekken door haar nu weer terwille der Europese Gemeenschap te gaan veranderen. Over hetvoorgestelde artikel inzake het vrij verkeer van personen (83) bestaat ongerustheid in Luxemburg, hetwelk zijn bevolkingsstructuur niet wil verslechteren. Met geleidelijke vorming ener gemeenschappelijke markt gaat Luxemburg wel accoord, doch die markt eist offers van alle landen en men late daarin de eindsbeslissing niet aan de Gemeenschap. Conditie is "le maintien d'un systeme de protection", vooral met het oog op de agrarische en rurale vragen van Luxemburg.

Hierop ontstond een tweegesprek Adenauer-Bech, waarbij de Kanselier wees op twee punten in het betoog-Bech, welke hem niet duidelijk waren: terwijl de K.S.G.^{wel} aan de Hoge Autoriteit overlaat en het ontworpen Statuut dat democratiseert, wil Minister Bech tegelijkertijd én veel bevoegdheden bij de Raad van Nationale Ministers én K.S.G. onveranderd laten, wat tegenstrijdig is; voorts gelden de agrarische moeilijkheden waarlijk niet Luxemburg alleen, doch men bedenke steeds, dat invoering van het beginsel der unanimité de dood van de gedachte der integratie kan zijn. Minister Bech wilde zich in zijn repliek niet uitlaten over de vraag, in welke gevallen hij unanimité der Nationale Minister wenst, doch wel wilde hij verklaren, dat deze in "certaines questions vitales" steeds nodig zal zijn. Deze discussie liep dus ietwat dood, al bleek wel - ook bij andere interventies - dat Luxemburg de Raad van Nationale Ministers als hoofdelement van de opzet ziet.

Minister Adenauer stelde uitdrukkelijk zijn federatief beginsel en wees op de noodzaak, het oude werkplan nu op korte termijn af te werken.

Minister Beyen onderstreepte deze noodzaak met grote nadruk.

Minister Van Zeeland vatte de punten samen, waarop hij overeenstemming had geconstateerd, waarbij hij op economisch gebied noemde: de stellingen van het slotcommuniqué van Rome, de noodzaak van een gemeenschappelijke geïntegreerde markt, de invoeging van K.S.G. en E.D.G. Uitdrukkelijk verwierp hij het beginsel der federatie, hij wil volstaan met "coopération".

Hiermede werd als "examen" volstaan.

Als organisatie van het verdere werk sprak men af, dat op 22 September de suppléants met de experts in Rome zullen bijeenkomen en dat de Ministers op 20 October in Den Haag de resultaten van die besprekingen zullen bestuderen.

Verdere economische besprekingen vonden nog plaats bij het vaststellen van het Communiqué der conferentie.

Bij de passage, dat de Gemeenschap van Souvereine Staten die supra-nationale bevoegdheden zal uitoefenen, welke door de geldende of latere Verdragen zijn of worden gedefinieerd, stipuleerde Minister Beyen met instemming der conferentie, dat dit geen afbreuk doet aan de afspraak, dat het Verdrag der Gemeenschap zelf een omvattend geheel zal vormen.

De voorgestelde passage over de invoeging van K.S.G. en E.D.G. werd op voorstel van Minister Beyen uitgebreid met een toevoeging, dat deze zal geschieden "selon des modalités à déterminer".

De voorgestelde tekst der economische paragraaf luidde als volgt:

Elle doit, en outre, promouvoir la réalisation progressive de l'unification économique de l'Europe et, en particulier contribuer à l'établissement d'un marché commun, compte tenu de la nécessité de maintenir l'équilibre économique et d'éviter des troubles profonds dans les domaines économique et social. A cette fin, des dispositions de sauvegarde et des mesures de compensation seront établies.

Dit was voor Minister Beyen en ook voor Minister Van Zeeland onaanvaardbaar. Minister van Zeeland stelde voor de goede redactie van het slotcommuniqué van Rome te volgen, doch anderzijds werd geopperd, dat dit de indruk zou vestigen alsof er niets besproken zou zijn. Daarom werd besloten de lijn van Rome te volgen, doch daarvoor ditmaal andere woorden te kiezen. Tenslotte koos men daarvoor de volgende bewoordingen:

Le progrès de la Communauté est lié à l'établissement de bases communes de développement économique. La création d'un marché commun demeure un objectif essentiel de la Communauté.

Ce marché devra être créé progressivement afin d'éviter grace aux clauses de sauvegarde et mesures de compensation qui pourront être nécessaires des déséquilibres ou des troubles graves dans les domaines économique et social.

Het is moeilijk een positieve indruk uit het op economisch gebied besproken te verkrijgen. Tegen de achtergrond van het politieke gesprek en van het verder over de Europese Gemeenschap en het ontworpen Statuut gezegde was mijn persoonlijke indruk de volgende:

- Frankrijk: Iets welwillender over de economische taken dan op de vorige conferenties te Rome en Parijs.
- Duitsland: Vooral snel resultaat (in persoonlijke gesprekken kondigde de heer Von Maltzan de komst van een Duitse studiegroep naar Nederland aan als voortzetting van de besprekingen, welke de heer Van der Beugel en ik in Bonn voerden; men acht onze artikelen wat érg voorzichtig van opzet).
- Italië: Staat nog op het oude standpunt, dat in een "Constitutie" geen economische bijzonderheden thuis behoren, doch wil de economische mogelijkheden vinden in de algemene bevoegdheden der organen.
- België: Kondigde nadere documenten aan naast het reeds (onderhands) bekende rapport ener betrokken commissie, wat echter verre van duidelijk is; vermoedelijk het beginsel der gemeenschappelijke markt, bedolven onder uitzonderingsformules.
- Luxemburg: Zo mogelijk nog meer terughoudend dan tevoren, blijkbaar vooral onder agrarische bedenkingen.

Nadrukkelijk moge ik herhalen, dat dit overzichtje louter de bedoeling heeft voor U.E. net rapport van Buitenlandse Zaken te voorzien van enkele persoonlijke economische kanttekeningen. Ik heb Ir. Stuyt dit overzichtje laten lezen en hem verzocht een copie aan Minister Beyen te willen doen geworden.

J. Linthorst Homan.

11 Augustus 1953.